

Zaaknummer 2013-W1032 (3)

9 maart 2015

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. L. Bastiaans namens mr.
N.D. Geraards,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Congregatie van de Zusters van Barmhartigheid (Maastricht).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 23 april 2014.

Op 12 juni 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens namens aangeklaagde.

Op 19 november 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is samen met zijn ex-echtgenote verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. L. Bastiaans namens mr. N.D. Geraards.

Namens aangeklaagde is verschenen mr. R.P. Baetens.

Voorts was ter zitting aanwezig mr. S. van Schaik, juridisch adviseur van klager [naam].

Op de zitting van 19 november 2014 zijn als getuige gehoord mevrouw [naam] en mevrouw [naam].

Ter zitting is besloten de beslissing van de klacht aan te houden, ten einde klager in de gelegenheid te stellen aanvullende stukken in te brengen, te weten een aantal bladzijden uit een schriftje waarin hij in begin jaren zeventig, tachtig, negentig en 2013 een en ander voor zichzelf heeft geschreven.

Op 12 januari 2015 is een e-mail binnengekomen van mr. N.D. Geraards met als bijlage een aantal bladzijden uit het schriftje.

Bij e-mail van 12 januari 2015 is mr. R.P. Baetens bericht dat hij binnen veertien dagen de gelegenheid heeft om te reageren op de aanvullende stukken.

De Klachtencommissie stelt vast dat mr. Baetens geen gebruik heeft gemaakt van de gelegenheid om te reageren.

2. De klacht

- 2.1. In de periode van 1964, dan wel 1965 tot 1971 is klager seksueel misbruikt gedurende zijn verblijf in Kindertehuis [naam] in [plaats] door onder meer aangeklaagde. Klager en zijn broers en zussen zijn op last van de kinderbescherming geplaatst in [kindertehuis]. In klagers herinnering kwam hij op [kindertehuis] in 1964, maar volgens bijgevoegd dossier van de kinderbescherming zou dit in 1965 zijn geweest. Op [kindertehuis] waren twee grote slaapzalen, de jongens sliepen boven en de meisjes beneden. Aan de raamkant sliepen de oudere kinderen. In het midden sliepen de kinderen die in bed plasten (zoals klager). In verband met het bedplassen werden de kinderen iedere dag gecontroleerd. Als je had geplast in je bed, werd er getrokken aan en geprikt in de penis en geknepen in de ballen. Klager weet dat ook aangeklaagde dit vaak bij hem heeft gedaan. De kinderen, maar ook klager, waren hierdoor zo bang, dat zij juist in bed plasten. In klagers herinnering werd hij zo bijna iedere dag pijn gedaan aan zijn penis.
- 2.2. Klager is ervan overtuigd dat de basis van zijn psychische problemen van nu, ligt in de omstandigheden van zijn verblijf in [kindertehuis]. Er is hem daar op jonge leeftijd zoveel pijn en verdriet aangedaan. Klager was alleen maar bezig met overleven en het beschermen van zichzelf en zijn broers en zussen. Hij kan geen liefde voelen. Op seksueel vlak zijn er ook gevolgen te noemen. Klager is naar eigen zeggen altijd heel erg op seks gericht. Klager kon zich bij het seksueel contact niet openstellen voor de ander en was alleen maar met zichzelf bezig. Hij kon geen genegenheid tonen aan anderen, want in zijn optiek was dit een teken van zwakte en kwetsbaarheid. Na tien jaar is klager mede hierdoor gescheiden van zijn echtgenote. Hij heeft altijd heel moeilijk hulp kunnen vragen voor de relatie-en psychische problemen die hij had en wilde alleen maar sterk zijn. Achteraf heeft hij zoveel spijt, omdat hij heel veel van zijn ex-echtgenote gehouden heeft en zij altijd haar best heeft gedaan te weten te komen wat er zich in klagers leven had voorgedaan. Klager kon het echter niet delen, kon zich niet kwetsbaar tonen: zijn probleem was zijn probleem, zo vond hij.

Klager heeft wel hulp gehad, van Riagg, GgzE en van maatschappelijk werk. Daar heeft hij uiteindelijk wel kunnen spreken over het seksueel misbruik in [plaats], maar nooit over hetgeen er in [kindertehuis] gebeurd was. Voor klagers gevoel kwam dit te dicht bij zijn eigen ik. Uiteindelijk heeft klager bij een eerste-lijns-psycholoog wel kunnen spreken over zijn ervaringen op [kindertehuis].

- 2.3. Klager hoopt te bereiken dat er gerechtigheid komt en dat hij begrepen wordt. Dat erkend wordt wat hem is aangedaan en wat de consequenties zijn als je de eerste zeven jaar van je leven je altijd onveilig hebt gevoeld. Klager wil heel graag zijn verhaal doen, is op zoek naar een luisterend oor, maar hoopt ook dat alle ervaringen van mensen als klager ervoor zorgen dat dit soort misstanden van seksueel en fysiek misbruik nooit meer kunnen voorkomen.

3. Het verweer

Mr. R.P. Baetens heeft namens aangeklaagde de volgende schriftelijke reactie gegeven op de klacht:

Uit andere klachtzaken tegen aangeklaagde is inmiddels wel afdoende duidelijk gebleken dat aangeklaagde het toezicht had op een meisjesslaapzaal en nimmer op een jongensslaapzaal. In diverse zaken is al vastgesteld dat het niet aannemelijk is dat aangeklaagde een vaste taak zou hebben gehad op de jongensslaapzaal. Overigens was de jongensslaapzaal, anders dan klager stelt, gelegen op een lagere etage dan de beide meisjesslaapzalen. Er waren drie slaapzalen, niet twee. Twee voor de meisjes en één voor de jongens. Aangeklaagde had tot taak het toezicht op één van de meisjesslaapzalen.

In het klaagschrift beschrijft klager de verweten handelingen alleen in verband met het maar bed gaan en opstaan en verwijt aangeklaagde de gewraakte handelingen vaak jegens hem gepleegd te hebben. Aangeklaagde wenst nogmaals te herhalen, dat zij toezicht op een eigen meisjesslaapzaal en reeds daardoor zelf niet bij machte was om ook steeds of zelfs slechts vaak op de jongensslaapzaal aanwezig te zijn, die nota bene onder leiding van een andere medezuster stond. Op grond van hetgeen reeds diverse keren is vastgesteld in andere klachtzaken dient nu ook geconcludeerd te worden dat het door klager gestelde niet aannemelijk is.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

- 4.2. Allereerst dient beoordeeld te worden of de handelingen die klager aangeklaagde verwijt zijn te kwalificeren als seksueel misbruik. Of sprake is van seksuele handelingen of toenaderingen, dient te worden gezien aan de hand van de vraag hoe een objectieve buitenstaander (destijds) tegen dergelijke handelingen aankeek/aankijkt. De Klachtencommissie overweegt daarbij in het bijzonder dat bepaalde handelingen mogelijk als onbetamelijk, althans ongewoon kunnen worden aangemerkt, maar dat deze handelingen daarmee nog niet als seksueel misbruik kunnen worden beschouwd. Of een handeling kan worden gekwalificeerd als seksueel hangt onder meer af van de omstandigheden van het geval, zoals de context en de verhoudingen tussen betrokkenen. Ook de wijze waarop het lichaamsdeel door iemand wordt aangeraakt, is daarin relevant. Het enkele feit dat degene die de handeling heeft ondergaan dat als ongewenst of als seksueel (misbruik) heeft ervaren, is onvoldoende. Het criterium in deze is voor de Klachtencommissie dan ook of het gaat om gedragingen die door een buitenstaander objectief gezien en redelijkerwijs kunnen worden geïdentificeerd als ongewenste, seksueel getinte gedragingen. De Klachtencommissie is met betrekking tot genoemde handelingen van oordeel dat, gelet op het bovenstaande, sprake is van seksueel misbruik. Immers, bij het aanraken van geslachtsorganen van een persoon door een derde is sprake van seksueel misbruik, tenzij voor dat aanraken een rechtvaardigingsgrond bestaat. Bij een rechtvaardigingsgrond kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een medische noodzaak of de controle op hygiëne. Om vast te stellen of een kind in de broek heeft geplast is het niet noodzakelijk om in het geslachtsdeel te knijpen. Het ter bestraffing knijpen in of trekken aan het geslachtsdeel van een persoon, zoals in deze zaak, levert geen rechtvaardigingsgrond op. De door klager gestelde feiten moeten dan ook worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

- 4.3. Aangeklaagde heeft ontkend dat zij klager ooit in zijn geslachtsdeel heeft geknepen.

Voor de Klachtencommissie is echter wel aannemelijk geworden dat klager seksueel is misbruikt door aangeklaagde, zoals door klager in het klaagschrift en ter zitting is beschreven (zie punt 2.1.).

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in zijn klaagschrift en ter zitting van de Klachtencommissie heeft beschreven.

Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de gegroundverklarde klachten in de zaken met zaaknummers 2011-T274 en 2011-T725 waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd en de verklaring van mevrouw [naam] afgelegd ter zitting van de Klachtencommissie waarin naar voren komt dat klager in de jaren negentig - dus ruim vóór 2010 - het moment waarop seksueel misbruik in de R.- K. Kerk in de media kwam - al heeft verteld over het misbruik door aangeklaagde.

Verder heeft de getuige mevrouw [naam] ter zitting van de Klachtencommissie verklaard dat zij meerdere keren van haar broer [naam] heeft gehoord dat aangeklaagde hem in zijn geslachtsdeel heeft geknepen als hij in bed had geplast.

Een en ander in onderling verband en samenhang bezien is naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende ondersteuning voor de aannemelijkheid van het regelmatige seksueel misbruik van klager door de aangeklaagde, al zal dat zeker niet dagelijks gebeurd zijn.

Door aangeklaagde wordt de stelling van klager ontkend dat zij iedere ochtend in het kader van de verzorging van de kinderen de jongens op de jongensslaapzaal zou hebben geholpen met wassen en aankleden.

De Klachtencommissie acht echter niet uitgesloten dat de zusters van slaapzaal wisselden dan wel elkaar gedurende een bepaalde periode waarnamen. Dit komt ook naar voren uit de ter zitting van de Klachtencommissie door de getuige mevrouw [naam] afgelegde verklaring. Zij heeft immers verklaard dat gedurende de periode dat zuster [naam] een gebroken enkel had zij werd vervangen door aangeklaagde.

- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en gezien de afhankelijkheidsrelatie waarin klager jegens aangeklaagde verkeerde hoogst kwalijk is geweest.
- 4.5. Over een eventuele financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de overste van de Congregatie Zuster van Barmhartigheid (Maastricht) de klacht tegen aangeklaagde gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 9 maart 2015 door mevrouw mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, mevrouw W.M. Veltman-Breddels en mevrouw drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.